

# MINDSZENT-SZEGVÁR

## ÉS VIDÉKE.

## ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 4 frt — kr.  
Fel évre . . . . . 2 frt — kr.  
Negyed évre . . . . . 1 frt — kr.

## VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

## SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szerkesztési részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

## HIRDETÉSEKET

nyilvános közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

## Az olvasókhöz!

Lapunk jelen száma utolsó az évnegyedben és így újabb egy negyedév küzdelme áll a *Mindszent-Szegvár és Vidéke* megett.

Mi egy negyedév azoknak, kiket sem a maguk, sem a mások bajai nem bántanak? Semmi egyéb, mint nyugodt kényelemben eltöltött tizenhárom hét. Nekünk azonban ez a 13 kis hét a küzdelemben eltöltött sok, nehéz és fáradságos napokat jelentenek.

Mi kötelezettséget vállaltunk akkor, amidőn lapunkat hosszú pihenés után új életre kelve ismét megindítottuk. Azt a kötelezettséget vállaltuk, hogy fáradságot nem kimélve, anyagi előnyöket nem keresve, nem remélve, dolgozni fogunk a közügy előmozdításának érdekében, teljes erőnk és szerény tudásunkkal.

Megfeleltünk-e vajjon az elvállalt kötelezettségeknek?

Ezt a kérdést intézzük a *Mindszent-Szegvár és Vidéke* szives olvasóihoz.

Mi a magunk részéről nyugodt lelkiismerettel, önérzettel tekintünk vissza az elmúlt negyedévre és erősen el vagyunk határozva, hogy a közjó érdekében eddig folytatott harcot tovább fogjuk folytatni mindaddig, míg szives olvasóink lapunkat csak a *legsükszerűsebb jelentőségig* is pártolni fogják.

E lapok megindításakor azt kérdeztük a közönségtől, kell-e lap Mindszentben? Az olvasók megadták a választ kérdésünkre azzal a ténnyel, hogy lapunkra előfizettek és eddigi *jenállását biztosították*. Arra a kérdésünkre, hogy megtettük-e kötelességünket az elmúlt negyedben, bizton hisszük, hogy azzal fog válaszolni, hogy lapunkat az eddiginél még *fokozottabb mértékben fogja pártolni és ez azt fogja jelenteni, hogy igenis kötelességünknek megfeleltünk*.

És ha nem így fog történni? Ha szives olvasóink megvonják tőlünk az eddigi pártolást? Ha pártolás hiányában kénytelen lennénk lapunkat ismét beszüntetni? Nos, akkor is azzal a nyugodt öntudattal fogunk a nyilvánosság küzdteréről lelépni, hogy mi a magunk részéről megtettünk minden lehetőt arra nézve, hogy községünk és járásunk területén *legyen egy hirlap, mely a közjó érdekében sikra tud és sikra mer is szállani*. Hogy ez nem sikerült, az lehet a közönségnek a közügyek iránti rideg közönye, de lehet az is, hogy a mi egész nyílt, őszinte modorunk keltett visszatetszést.

Bármiként álljon is a dolog, azt az egyet bátran merjük állítani, hogy *benünket soha semmiféle mellékezés, semmi*

egyébb, mint a jóakarát, nem vezetett.

Tévedhettünk a *módban*, mely szerint eljártunk, de nem tévedtünk az *eszmé* helyességében, midőn sikra szalottunk az általános közjó érdekében harcolni.

Arról századunk alkonyán vitatkozni, hogy kell-e, hogy egy 25–30,000 lakost számláló járásban egy hirlap legyen? nagyon is felesleges. Ezt a témát nem is kívánjuk fejtegetni, mert az az egy bizonyos, hogy ez mindig a *lakosság értelmi fokától függ*.

No de hát a mi népünk értelmes, így nem is képzeltető, hogy az egész művelt világgal ellentétes álláspontra helyezkedjék. Bizton hisszük tehát, hogy a jövőben még fokozottabb mértékben fogja lapunkat becses pártfogásába részesíteni. Ez alkalommal, midőn Mindszent község lakosságának az eddigi pártolásért köszönetet mondunk, azt kérdezzük Csany, Szegvár és vidékének műveltebb lakosaitól, hogy megtették-e ők is kötelességüket?!

Bizony nem!

Nem keressük az okát ezen valóban vétkes közönynek, melyel nem ellenünk, de a közügynek vétének. A tény az, hogy csak nagyon kis mértékben élvezzük — tisztelet a kivételeknek — pártfogásukat.

Kérjük ezen községek lakosságait is, hogy ne nézzék szerkesztőségünk tagjainak szerény kicsiségét, hanem nézze a szent ügyet, melynek szolgálivá szegődöttünk, mely ügy mindannyiunk közös javát czélozza előmozdítani.

Kérjük szives olvasóinkat, legyenek szivesek — különösen a vidékiek — a kiadóhivatalba bejelenteni, hogy lapunkat b. címükre küldjék-e.

Lapunkat a t. olvasók szives jóakarataiba ajánlja

hazafias üdvözlettel

a szerkesztőség.

## A király.

Magyarország dicső királynéját letették mélyen a föld alá, a Habsburgok családi sirboltjába. A temetési gyászünnepségek elmúltak és nekünk fájóan tör elő keblünkől a keserű sóhaj:

*Erzsébet királyné nincs többé! Magyarországnak nincs királynéja!*

Még ma is — a borzasztó csapás 15-ik napján — mintegy kételkedve állunk a bezárt kripta előtt és nem akarjuk, nem bírjuk elhinni azt a nagyon is borzasztó valót, hogy a mi jó anyánkat, nemzetünk védangyalát, gyilkos kéz rabolhatta el tőlünk.

Egy ilyen égbekiáltó bűnös tette

csak az örvöngésig fokozott szenvedélytől elvakított politikai szektának még örültebb eszköze volt csak képes. Nincs büntetés oly nagy, melyel a bűnöst irtóztató bűnének arányában sújtani lehetne és mégis századunk humánus törvényei ezen elvetemedett gonosztevőtől nem tisztíthatja meg a világot, még csak halálra sem ítélheti.

Nem tagadjuk, hogy önkénytelen is felébred bennünk az őseim bosszuálló ösztöne és szinte érezzük a vágyat magunkban a bűnöst méltóképpen a régi népitélet alapján megbüntetni, de ekkor oda tekintünk jóságos királyunk fájdalomdult, de szelid arczára és a harag, a bosszualás viharos érzelmeit szívünkben sokkal szelidebb érzelmek: a mély sajnálat, az igazi részvét érzelmei váltják fel.

Az annyi csapástól sújtott szeretett jó királyunk szent hivatásának teljes tudatában újra kiegyenesedve áll őrt népei felett és azt mondja:

„Népeim változatlan szeretete megerősít **kötelességem** nem csak azon fokozott érzetében, hogy a *Reám bízott küldetésben kitarítsak*, hanem megerősít egyszersmind a siker reményében.

Leküzdí fájdalmát, mert kötelességet kell telyesíteni! Örköndnie kell népeinek boldogsága felett s azért megszabja fájdalmas érzéseinek határát.

A fájdalom könyei közé, közé lopódzik a hála egy-egy könye is, mert megbizonyosodtunk arról, hogy csak légből kapott kósza hírek voltak azok, melyekkel a magyart rémitették, hogy: „A király telyesen megtört a nagy csapás sulya alatt.” „A király megunta az uralkodást.” „A király lemond.” Nem! a király nem hagyja el az ő hű gyermekeit. Idejét egész életét népeinek boldogságáért folytatandó további munkálkodással akarja tölteni. Erről a szent elhatározásról fényesen tanuskodik kiáltványa, melyet Ausztria népeihez és a magyar nemzethez intézett.

A közös fájdalom még közelebb hozta királyához a nemzetet és a kölcsönös szeretet kötelékei még szorosabban kapcsolják egybe mindkettőjüket.

A királyi köszönő kézirat, a mint azt a hivatalos lap közli, így szól:

## Népeimhez!

A legsúlyosabb, a legkegyetlenebb megpróbáltatás ért Engem és Házamat.

Hitvesem, trónom ékessége, hű társam, aki életem legnehezebb óráiban vigaszom és támaszom volt, kiben töboet vesztettem, mint azt kimondhatnám — nincs többé! Egy rettenetes végzet elragadta őt Tőlem és népemtől.

Egy gyilkos kéz, ezen örvöngő szenvedély eszköze, mely a fennálló társadalmi rend

megemmisítését czélozza, a nők legnemesebbike ellen emelte törét és vak, czéltalan gyűlölettel átdöfte azon szívet, mely gyűlöletet nem ismert és csak a jóért dobogott.

Azon határtalan fájdalom közepette, mely engem és Házamat ért, szemben ama hallatlan tettel, mely borzalomba ejti az egész művelt világot, mindenekelőtt szeretett népeim hangja az, mely enyhíten hat szívemig. Midőn az isteni végzés előtt, mely oly sulyos és felfoghatatlan csapást mért Reám, alázattal meghajlok, hálát kell adnom a gondviselésnek azon nagy kincsért, melyet számomra Föntartott: a milliók azon szeretetért és hűségért, mely a szenvedés órájában engem és családomat környez.

Közel és távol, fent és alant, ezernyi alakban nyilvánult a gyász és fájdalom az Istenben boldogult Császárné és Királynéért. Megható öszhangban cseng minden ajakról a panasza a pótolhatatlan veszteség fölött, mint hű viszhangja annak, amit lelkemben érzek.

Amint én forrón szeretett hitvesem emléket szentül őrzöm holtiglan, úgy népeim hálája és tisztelete maradandó emléket emel Neki minden időkre.

Sajgó szívem mélyéből köszönetet mondok mindenkinek az odaadó részvét ezen újabb zálogáért.

Midőn ez ünnepi hangoknak, melyeknek ezen évet kísérni kellett volna, el kell némulniok, a ragaszkodás és hű együttérzés e számtalan tanúságaira való visszaemlékezés azon legbecsesebb adománya marad számomra, melyet Nekem népeim nyújthattak.

Fájdalmunk közössége újabb, benső köteleket fűz a trón és a haza közt. Népeim változhatatlan szeretete megerősít kötelességem nemcsak azon fokozott érzetében, hogy a Reám bízott küldetésben kitartsak, hanem megerősít egyszersmint a siker reményében.

Esedezem a mindenhatóhoz, aki oly nehezen sujtott, adjon még erőt, hogy véghezvihessem azt, amire hivatva vagyok. Imádkozom, áldja meg népeimet és világosítsa fel őket, hogy megtalálják a szeretetet és egyetértés útját, amelyen viruljanak és boldogokká legyenek.

Kelt Schönbrunnban, 1893. évi szeptember hó 16-án.

Ferencz József, s. k.

## TÁRCZA.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.

### Erzsébet királyné halálára.\*

Édes anyánk meghalt. Sirhatunk, magyarok! Fényes menyországból szíve ránk leragyog. Panasz-hang ne szálljon ajkainkról égre; Megvigasztal minket lelke fényessége. Sirhatunk, magyarok; de magunkért sirunk, Hogy egygyel megint több mi megszentelt sirunk. Könnyeinkkel eddig ily sirt nem szenteltünk: Ilyen édesanyát sohasem temettünk.

Ezer évet éltünk és mindig reméltünk; Boldogasszony-anyánk esde menyben értünk. Vele együtt esedett Szent István, Szent László; Ronggyá lett e földön a nemzeti zászló. Ronggyá lett e földön a nemzeti zászló; Melyért imát esedett Szent István, Szent László; Boldogasszony-anyánk megkönyörült rajtunk: Erzsébet királynét áldja érte ajkunk.

Erzsébet királynét áldja szívünk-ajkunk, Szomorú sirhalmán mikor térdet hajtunk. Imádkozunk csendben; csak az Isten tudja, Aldás-e avagy átok imádságunk útja. De ne legyen atok, legyen imánk aldás. — Hisz véres keresztfán történt a megváltás — Jó anyánk ott van már, hol mi többi szentünk; Halandók e földön, áldó imát esdünk.

E költeményt közösségünk szülötte, dr. Kis Sándor írta s küldte be, de mult számunk már szombat reggel jelenvén mag. csak ezuttal hozhatjuk e kitünős költeményt.

### A gyásznapiok Mindszenten.

A mi jó szeretett királynőnk gyászos elhunyt felett érzett mély fájdalomnak Mindszent község is magához méltóan adott kifejezést.

A nemzetet ért óriási csapás gyászba borította az egész országot. Ez országos gyász külső jelei, melyet lakosságunk minden rétege nyilvánít, tanubizonyosságot tessz arról, hogy mi is mindannyian tudatába vagyunk annak, hogy veszteségünk nagy és megmérhetetlen. Az igen benső fájdalom érzete nyilvánít gyász-ünnepélyeinken.

Az első borzasztó hír hallatára lakosságunk minden előleges figyelmeztetés, vagy felszólítás nélkül kitűzte a házakra a gyászlobogókat.

Az előjáróság gyászkeretű falragaszokban adott a bennünket ért nagy veszteségről hírt.

Szombaton, f. hó 17-én a rom. kath. szentegyházban gyász isteni tisztelet tartatott elhunyt királyasszonyunkért.

Már a korai órákban sűrűen érkeztek szebbnél szebb koszorúk miket községünk hölgyei készítettek s mikkel a templomi katedrális felékesítették.

Koszorút küldöttek a többek között Nyíry Gyuláné, Novák Irén kisasszony, Tóth Dezsőné. Szalay Jánosné, kinek két koszoruja kivált a többi különben szebbnél szebb koszorúk közül. Koszorút küldöttek még Wimmer Károlyné, Albertényi Adolfné, Gelsy Péterné, Pápai nővérek, Wimmer Gizella kisasszony, Annus Gáborné, özv. Bozó Gáborné s mások.

A gyász szertartáson részt vettek az összes csendőrség, a társadalmi s politikai körök testületileg, a szorgos munka idő daczára a község is szép számmal jelent meg, a gyászmise alatt Almásy László helybeli kántor énekelt szép énekrészeket, melynek koronája az Offertorium volt, melynek precíz előadásával hűen kiérdemelte elismerésünket.

Ugyancsak e napon a zsidó nagy ünnepen Büchler Gyula rabbi mondott a királyért egy magyar imát, melyben Istenhez a frigysekrény előtt azért imádkozott nagy áhitattal, hogy adjon az Isten erőt Ő felségének, első Ferencz Józsefnek, hogy azt a nagy csapást kibírja.

A f. hó 22-én megtartott rendkívüli közgyűlésen a tárgysorozat előtt Pap Akos főjegyző

Erzsébet királynéknak áldott szívét áldjuk; Ki magához vette az Istent imádjuk. Boldogasszony-anyánk s az ő hiv utódja Imájával Isten haragját elolja. Oh, mert a jó Isten haragudhatott ránk, Kik tőle annyiszor hitlen elfordulánk. Mi atyánk, bocsásd meg a mi gyarló vétünk; A mi édes-anyánk imádkozik értünk.

És imádkozunk mi a mi jó atyánkért. Ki atyánk e földön, öreg királyunkért; A te szent kegyelmed megvigasztalhatja: Népeinek légyen tovább is jó atya. Fájdalmát enyhítse, lelkét megbékítse Családi reménye, mely még földi kincse. Ki magadhoz vettél jó király-anyánkat, Tartsd meg, őtalmazd meg jó király atyánkat.

### Az utolsó istenhozzád.

Rózsák nyíltak és gardéniák illatoztak május verőfényében, amidőn Magyarországon nagyasszonya megszakította szomorú bolygó-utjait s meglátogatta az ő magyar népét, amely ebben az esztendőben ülte meg állami létének ezredik évfordulóját.

A fájdalomtól agyonvert szív csak fájdalmát hozhatta miközén, de a szenvedésnek e tiszta, drága gyöngye volt mégis örömmünepünk legszebbik ékszere.

Evéken át, hol a svájci alpok közt, hol Korfu olajfáinak árnyékában, hol a Kelet csodái közt bolygott a fájdalom királynéja, szívében hordván meggyógyíthatatlan sebé a szenvedésnek. A legfényesebb udvari ünnepek sem vonták vissza Bécsbe sőt most a császári jubileum sem látta őt.

De a mikor Magyarország a millenium ki-

a fájdalom könnyeivel szemében, a meghatótságtól remegő hangon emlékezett meg szeretett Nagyasszonyunk haláláról és indítványozta, hogy a község 100 frttal járuljon hozzá a Budapesten emelendő szobor költségéhez, valamint tegyen a község egy 2000 koronás alapítványt Erzsébet-alapítvány czímen, melynek kamatai egy felsőbb iskolába járó helybeli fiu segélyezésére fordítassék.

Természetes, hogy az indítvány egyhangulag elfogadtatott.

A mindszenti isr. hitközség is gyászistentiszteletet fog a mai napon d. e. 10 órakor tartani, melyre vonatkozólag a következő értesítést vettük.

„Szeretett királynéknak Erzsébet Ő cs. és kir. Felsége halálával érzett mély fájdalomunk és gyásznapi kifejezése jeléül a mindszenti isr. hitközség Schönfeld Márton elnök előterjesztésére elhatározta hogy a megicsült Felséges asszony dicső emlékét jegyzőkönyvben megörökíti; templomában 30 napos gyászt tart, a mely idő alatt a halotti mécs állandóan égjen, a feketével bevont templomban f. hó 25-én d. e. 10 órakor, a hitközség rabbija, főt. Büchler J. Gyula által tartandó gyászbeszéddel kapcsolatos gyászistentiszteletet tart.“

Feleslegesnek tartjuk a magunk részéről külön is a közönséget arra kérni, hogy ezen gyászünnepélyen minél nagyobb számban vegyen részt, hisz mindannyiunk éreztük a szükségét annak, hogy fájdalomunk enyhítésére kisírjuk magunkat és imádkozzunk a Magyarok Istenéhez, hogy adjon elhunyt szeretett királynéknak tulvilági boldogságot, jóaságos királyunknak pedig erőt, hogy e nagy csapás meg ne törje és hogy tovább is sikeresen munkálkodhasson népeinek boldogságán.

## Községi ügyek.

### Községi közgyűlés

Községünk képvisellete folyó hó 22-én, csütörtökön rendkívüli közgyűlést tartott. A tárgysorozat ugyan csak három tárgyról szólt, mindazonáltal a közgyűlés ennél jóval többet tárgyalt le.

váltságos ünnepét ülte, legyőzte fájdalmának erejét s engedve irántunk érzett szeretete sugallatának, gyászfátyalban bár, de szerető szívvvel jött el a magyar fővárosba.

Akkor láttuk őt utoljára magyar földön. Királyi férje oldalán ült abban a hintóban, amely május 2-án a nagy millenáris kiállításra vitte a budai várból. Nem zajos tüntetéssel fogadta őt a sok ezernyi tömeg, mint ahogy rendszeren a fejedelmeket fogadni szokás, hanem odaadó, bensőséges örömtől meghatott szelid Isten hozottal. A gyászfátyolos nagyasszony meghatva intett a legyezőjével és a sok ezer ember szemébe köny tolt.

Olyan egyszerű volt ez a fogadás, istenem, hiszen olyan egyszerű a szeretet ceremóniája.

Történt, hogy éppen abban az időben a királyné egyik udvarhölgye, Kornis grófné, meghült s gége bántalmat kapott. A királyné rögtön intézkedett, hogy egy híres orvos-tanár, dr. Morelli megjelenjen a királyi várban s gyógykezelve a grófnét. A tanár el is ment s együtt találta a királynét udvarhölgyével. Rögtön hozzálátott a diagnózis megállapításához. Mig az orvos finom műszereivel kémlelőzött, lenn a hatalmas királyi vár alján óriás embertömeg verődött össze.

Eltették a királynét. Hosszan, vég nélkül hangzott fel alulról a lelkes tüntetés, zaja fölcsapódott annak a teremnek ablakaiba is, a melyben az orvosi műtét folyt. Szünet nélkül hangzott a riadó éljen, a királyné magyarjainak éljenése.

Egy percig meglepetve hallgatta a felséges asszony. Aztán szeméit az ablak felé fordítva szólt:

— Oh, hát így szeretnek engem. csakugyan így szeretnek engem??

Ez akkor volt, a nagy nemzeti ünnep idején. Akkor rózsák nyíltak és gardéniák illatoztak a királyasszony körül.

Elnöklő bíró a közgyűlést 9 órakor megnyitván, Pap Akos főjegyző emelkedett fel szólásra, kötelességének ismervén Erzsébet királyné gyászos elhunytáról megemlékezni.

A közgyűlés tagjai állva, áhitattal hallgatták meg a főjegyző szép beszédét és nem egynek köny csillogott szemében. Szép beszédének végeztén a következő indítványt terjesztette a közgyűlés elé:

Járuljon Mindszent község az „Erzsébet királyné“ szobor építésének költségeihez az országos gyűjtéshez 100 frttal.

Felejtethetetlen királynének emlékének megörökítésére tegyen a község „Erzsébet alapítvány“ címen 2000 koronás alapítványt, melynek évi kamatai egy helybeli szegénysorsu, felsőbb iskolát látogató, szorgalmas tanuló segélyezésére fordíttassék.

Az alapszabályok elkészítésére és annak a közgyűlés elé való terjesztésére egy bizottság küldessék ki.

Wimmer Károly szintén szép szavakban emlékszik meg az elhunyt magyar királynéről, aki akkor is, midőn a sötét elnyomtas korszakában, egyedül hagyatva barát és segítség nélkül szenvedett a magyar nemzet, Erzsébet királyné volt az, ki a szenvedő nemzetet pártfogásába vette és közvetítette a király és nemzet között a kiegyezést és így állott helyre újra az alkotmányos élet. Gyászosan elhunyt királyné neve élni fog és felejtethetetlen lesz. O tehát a maga részéről mindenben hozzájárul a főjegyző által tett indítványhoz és azokat elfogadja. Kéri a közgyűlést, hogy ez ügy részletes tárgyalásába most ne menjen bele, bizva azt a kiküldendő bizottságra, hanem egyhangulag fogadja el elvben a tett indítványokat.

A közgyűlés Pap Akos jegyző indítványát egyhangulag elfogadta és egyben kimondotta, hogy Mindszent község közönségének őszinte hódoló részvétkifejezését terjeszse a vármegye útján az előjáróság az illetékes helyre.

Az alapítványi alapszabályok elkészítésére a következő tagokból álló bizottság küldett ki: főt. Keller Lajos, Wimmer Károly, Schönfeld Márton, Vigh Gyula, Pap Akos és Tóth Mihály.

Ezután következett a tárgysorozat első pontja: „A községi szegények menháza kiigazítása tárgyában árlejtési jegyzőkönyv“, vagyis arról van szó, hogy a kórház épületeinek kijavítására árlejtés tartatott és vajlon ezt a közgyűlés jóváhagyja-e, vagy sem?

Az árlejtésen a legelőszőbb ajánlattavó Seres József volt, ki 143 frt 70 krért hajlandó az épületet kijavítani.

Kovács Imre nem tartja érdemesnek hogy erre a rossz rozoga épületre a község annyit költsön, mert az a javítás után sem fog sokkal többet élni. Nagyon ismeri már az ilyen javításokat. Az iskolák javítására is évente 800 frtot költenek és legtöbb esetben a javítás után még rosszabb állapotba jutnak, mint azelőtt voltak.

Wimmer Károly reá mutat az újonnan épített harangozó lakra, mely a községnek 800 frtjába került és alig valami 143 forintért tehát sokat nem lehet kívánni. Közben is az építés és javítások körül az előjáróságnak valami elvet kell követni. Mikor háznál építettek akkor is támadták, mikor árlejtés-n adják oda, akkor is támadják. Ami olcsó, az nem lehet jó. De meg szakértők vizsgálják meg az átvétel előtt.

Kovács Imre a harangozó lakot sem venné át. Azok a mindszenti szakértők, kiket oda küldenek, nem érnek semmit. Az előjáróság önkényűleg intézkedik, mert mikor ő volt egyszer mint szakértő kiküldve, a hibákat nyíltan felfedezte és ellenazte az átvételt, azért a község mégis átvette és akkor az 5 forintos ablakokért 14 frtot fizettek. Osszeszeszének.

Korom Gáspár rosszaja az árlejtések ügyében az előjáróság által követni szokott eljárást. A jelen esetben is 143 frtos kikiáltási árból csak 2 frtot engedtek, 5 és 10 kros ígéretek fogad el. Az árlejtés nem nyilvános, azt hinak meg reá, a kiket akarják.

Keresztes Aron azt szeretné tudni, hogy tulajdonképen milyen javítást kell vállalkozónak a 143 forintért teljesíteni? Mert csak akkor lehet arról szó, hogy sok-e érte ez az összeg.

Az árlejtési jegyzőkönyvben természetes semmi ily feltételek nem foglaltattak, hanem a bíró által átadott egy másik ajánlatra lett valami felolvasva.

Wimmer Károly tekintettel az idő

előrehaladottságára, valamint az összeg csekélységére, új intézkedést nem tart szükségesnek. Jóváhagyja az árlejtést.

A közgyűlés az árlejtést jóváhagyta és megbizta az előjáróságot, hogy a munkálatokat haladéktalanul teljesíttesse.

A közgyűlés második tárgyát egy adásvételi szerződés jóváhagyásának kérdése képezte.

A mindszenti rom. kath. egyház, valamint az izr. hitközség temetői már régidőtől fogva tul vannak zsufolva. Különösen a kath. temető annyira, hogy az újabb sírokat a régiek helyén kell ásatni.

Nem egyszer megtörtént már, hogy egy ilyen sírásás alkalmával nemcsak hogy csontokat, de még hullarészeket is dobtak felszínre. Ez a minden kegyeletet sértő barbár állapotok megszüntetése érdekében a közgyűlés már régebben megbizta az előjáróságot temetőhelyek vásárlására.

Vett is e célra már a község négyszög-ölenként 40—50 krért a kath. temető mellett földeket, most a zsidó temető mellett négyszög-ölenként egy forintért vett földet. E vételről szóló szerződést olvasta fel Pap Akos főjegyző.

Többek hozzászólása után a közgyűlés a vételt jóváhagyta és Gémes Lajos indítványára a temető céljaira kihaladó terület, valamint egyáltalán a határvonalak megállapítása végett egy bizottság küldetett ki.

Ez után a tárgyalásra kitűzött harmadik tárgyat olvasta fel Pap Akos.

Ugyanis még Lavicska Pál jegyzőségének idejében történt, hogy az előjáróság tagjai által egyenként fizetni köteles negyedosztályu kereseti és pótdókját ez a jegyző a község terhére írta le. A község éveken keresztül fizette az előjáróság tagjai helyett ezen adót egész a mai napig, miglen a vármegye alispáni hivatala Tóth Mihály bíró és érdektársait fegyelmileg ez ügyben vétkesnek mondotta ki és utasította őket egyenként a helyettük kifizetett adóösszegeket a közbiztárba visszafizetni. Ez az összeg eddig 438 forint és 65 krt tesz ki.

Tóth Mihály bíró és érdektársai most a képviselő-testülethez folyamodtak, hogy ezen összeget a község engedje el nekik.

Valóban kinos jelenet következett be ezen kérvény felolvasása után, mely hosszantartó mélységes csendből állott. Senki sem akart a tárgyhöz sem pro, sem kontra hozzászólni, mig végre a főjegyző jegyzőkönyvbe vezette a határozatot, hogy a közgyűlés ezen összeget elengedi.

Csak ezután szólalt fel Gémes György, hogy ő a maga részéről nem engedhet el ily nagy összeget, mert az adófizetők, kiknek csekély adóhátralékuk miatt a párnát a fejük alól kihuzzak, nagyon sirnak.

Ez a felszólalás zavarta csak a néma csendet és elenyészett.

Ugy halljuk, Gémes György és Bozó B. János, községünk e két tekintélyes polgára, a közgyűlés ezen halgatolagos határozatát megfellebbzi.

Benyújtott az iskolaszék számadásai, melyek kifogástalanoknak találtattak és elfogadtattak. Felejtésére elhatározott.

Felolvasatott a mindszenti izr. hitközség meghívása és azon értesítése, hogy Isteben boldogult Erzsébet királyné lelki üdvéért vasárnap délelőtt 10 órakor az izr. templomban gyász istentisztelet fog tartatni.

A közgyűlés testületileg fog a gyász istentiszteleten megjelenni.

Tóth Mihály bíró bemutatja a Seres Lajos által beküldött beton cső mintát, melyet az artézi kut vizének a községhez elé való vezetésénél használni akar.

A cső a közgyűlés tetszését megayervén, utasította az előjáróságot, hogy a megtartott árlejtés keretén belül az építést Seres Lajossal kezdesse meg.

## Letartóztatott plébános.

A csongrádi botrány.

Az előzmények.

Már közöltük a hirt, hogy Schusztér Konstantin váci püspök Hegyi Antal csongrádi plébánost felfüggesztette állásától.

A felfüggesztésre az adott okot, hogy az ismert plébános, a kezeire bizott misepénekből mintegy 2000 frtnyi összeget állítólag szabálytalanul kezelt, vagyis elsikkasztott volna.

Egyszer aztán följelentették a Hegyi

Antal manipulációit, mire a püspök vizsgálóbiztost küldött ki, aki tényleg konstantináitai hogy több mise alapítványok összegeit Hegyi, Antal a saját céljaira fordította.

Akkor meg is tették Hegyi ellen a följelentést és a váci püspök egyidejűleg föl is fűggesztette állásától.

Hegyi azzal védekezett, hogy ő templomi fölszerelésekre fordította az el nem könyvelt és hiányzó misealapítványokat, egyben pedig megfellebbezte a felfűggesztést. A püspök azonban jól ismervén Hegyit, nem volt hajlandó visszahelyezni őt állásába. A misepénekek ugyan el vannak kezelve, de hogy hogynem, Hegyi páter mégis megkapta, mint azt lapunk mult számában megirtuk, a maga pápai bulláját, amelylyel egyszerűen bele akart ülni a csongrádi plébániába.

Hegyi nem kell a püspöknek.

Alig kapta meg Hegyi Antal a bizonyítékok híján kiállított pápai bullát, nyomban a parokiára sietett és felszólította az ő helyére a püspök által kirendelt helynököt, hogy helyezze őt vissza a parokiájára.

A püspöki helynök jólehet meghajolt a a pápai szentszék határozata előtt, azonban a leghatározottabban kijelentette, hogy neki a legközvetlenebb fölöttes hatósága a püspök, akinek egyedül van joga vele rendelkezni.

Hegyi Antal erre ideges lett. Hadonázott a kezével, izgatottan fel s leszárgaldott a plébánia-hivatal helyiségében.

A püspöki kiküldött erre energikusan kijelentette:

— En nem tehetek semmit a püspök nélkül, különösen a mikor bizonyosan tudom, hogy ő a püspöknek nem kell.

— No, na nem engednek vissza a plébániára, hát majd megmutatom én — szolt Hegyi és elrohant.

Hegyi feltűzeli a népet.

Hegyi páter tajtékozó dühvel rohant el a csongrádi rom. kath. plébániáról.

Vak dühben fenyegetözve kiabált az utcán, mire többen köréje csoportosultak.

Csakhamar körülgürzölte a nép a dühöngő pátert, akinek hívei még ma is olyan makulátlan lelkesnek nézik Hegyi Antalt, mint aminőnek mi ismerjük papjainkat.

Természetesen az igazi lelkesért él-hal a magyar és így egy szavára nem csoda, ha kapát-kaszát ragad.

Igy volt ezuttal is.

Hegyi páter szavai fölizzgatták a népet, amelynek soraiból tizenketten nyomban ajánlkozta is, hogy de majd megmutatják ok annak a másik jött-ment papnak, hogy Hegyinek még ma vissza kell kerülni abba a parokiába.

Most Hegyi a fanatizált tömeg élére állt és mint Coriolanus Róma ellen, ugy vezetett seregét a saját parokiája ellen.

Más verzió szerint az a tizenkét ember a Hegyi podgyászát vitte és ugy kerültek bele a csongrádi ribillióba.

A ribillió.

A feldühödött Hegyi-páter és az ő felizzgott tizenkét magyarja ezután nekirontott a csongrádi rom. kath. plébániának.

Már jóleleve észrevették a plébánián a Hegyi-páter gonosz szándékát, azt nevezetesen, hogy tizenkét czuczilista paraszttal akarja magát visszantállatni a plébániájába és mivel nagyobb veszedelemtől tartottak, bezárták Hegyi-páter és az ő emberei előtt a plébánia kapuját.

Közben jelentették a főszolgabírónak a eseményt, aki állítólag Ujhelyi Nándor kir tanácsos parancsára azonnal táviratozott Szentésre és Hódmező-Vásárhelyre, hogy küldjenek csendőröket. Közben a főszolgabíróság táviratban értesítette a főispánt, a váci püspökséget és a szegedi törvényszéket a történetekről.

Hódmező-Vásárhelyről azonnal küldöttek is tíz lovasrendört, akik a csongrádi 8 gyalogos rendőrral délután fél ötkor körülfogták a parokia épületét. Az ostromállapot persze óriási népcsődületet vonzott a parokia elé. A csendőrök parancsnoka ismételen felszólította a néptömeget a távozásra. a nép azonban kijelentette, hogy addig, mig a csendőrök el nem távoznak, ő sem mozdul.

Erre a csendőröknek „készt“ vezényeltek s a közönség mellének szegezett tegyverrel állottak a néppel szemben. A nagy tömeget rendkívül felbőszítette ez s fenyegetőleg nyomult előre a csendőrség felé. A csendőrök assan visszavonultak a parokia épületéig s ott tüzelésre kész helyzetben néztek farkast szemet a tömeggel. Este kilenöz óráig tartot-

ez az állapot, mikor a tömeg lassankint szétoszladozott.

A csendőrség a helyszínén maradtak egész éjjel után két óráig, amikor behatoltak a plébánia épületébe a Hegyi Antalt letartóztatták. A letartóztatott plébánost azután kocsin Szentestre szállították, a honnan hétfőn reggel Szegedre vitték.

*Legelő ment a pap a börtönbe . . .*

Mikor elrendeltették, hogy börtönben kísértessenek, hívei előtt ekkor is Hegyi Antal ment legelő. Fejét most is büszkén hordta. És mosolygott. Egyik kezével fekete papi öltönyét emelte. Másikban pedig az imakönyvet szoritotta. És mosolyogva vissza-vissza tekintett hívei felé, kik szomoruban, lehajtott fővel lépkedtek a csendőrök között utána. Szomorú menet volt ez. És megdöbbentő midőn a felszentelt lelkész papi díszruhájában, imádságos könyvvel a kezében, vezette a nyáját a börtönbe, a börtön felé. Szomorú, sivár századvégi kép volt ez a séta a börtön felé, csak az a kár, hogy nem lehetett a szemtanuja a derék Konstantin püspök, a váci püspöki nyájnak jeles főpásztora.

Huba csak Pál távol lévén, csak hazérkezte után hallgatta ki a csongrádi foglyokat, kiket kihallgatás után nyomban szabadlábra eresztett. A vizsgálóbíró ezen határozata ellen a királyi ügyész felebbezést jelentett be.

Hegyi Antal és társai, kik visszaérkeztek Csongrádra, nem a legpéldásabb magaviseletet tanúsíthatnak, mert Mátéffy Kálmán főszolgabíró sürgönyileg katonaságot kért Szegedről, honnan 2 század baka ma már Csongrádon időzik.

Hegyi személyes szabadság megsértése miatt feljelentést tett Mátéffy főszolgabíró ellen.

## Helyi és vegyes hírek.

— **Erzsébet-szobor.** Erzsébet magyar királyné örök emlékére a hálás magyar nemzet az ország székes fővárosában szobrot emelt. Nem a hivatalos Magyarország, hanem a nép kezdeményezte az egész mozgalmat és a szobor költségeit közadakozás útján fogják fedezni. Az eddigi eredmény páratlan a maga nemében. A szerzeteknek, a mély hálának nagyszerű kifejezését adta e nemzet azzal a tényel, hogy rövid néhány nap alatt 250,000 forintot gyűjtöttek össze ezen szent cél megvalósítására. Itt az igaz, őszinte szeretet dolgozik és csak szánó mosolyal felelhetünk a mi kedves osztrák szomszédaink gunyolódására.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesültünk közszeretetten álló járási orvosunkat, dr. Kijlinger Zsigmond urat nagy csapás érta. Há életévére folyó hó 23-án 83 éves korában meghalt. Temetése ma délután 3 órakor fog végbemenni. Adja Isten, hogy e nagy csapás szerett járási orvosunkat meg ne törje.

— **Tűz.** Tegnap délután a falu végén Szabó Zakar házában tűz ütött ki egy szinben. Az istálló ugyan leégett, de népünk ösmert erélyének és a gyors segélynek a tüzet sikerült annyira lokalizálni, hogy az a laképületre nem harapódzott át.

— **A király a néphez.** A törvényhatóságokhoz beérkezett már a belügyminiszter körrendelete, melyhez mellékelten jött meg a királynak a néphez intézett s lapunk vezércikkében olvasható kiáltványa. A miniszter felhívja a törvényhatóságokat, hogy a manifestumot a megye területén falragaszok és más megfelelő módon kihirdetni sziveskedjenek, hogy arról az összes lakosság tudomást szerezhessen.

— **Erzsébet-rend.** Ő felsége a király fenséges nejének emlékét megörökítendő egy új rendet: az Erzsébet rendet alapította. E rend jelvényét azon nők fogják kapni, kik mint mint kiváló hitvestárs és anyák fogják kiérdemelni.

**A szegedi népgyűlés elhalasztása.** Lapunk legközelebbi mult számában megírtuk, hogy Szeged város független érzelmi polgárai október elején megtartandó nagy népgyűlést terveztek az önnálló vámtérület és a választói jogok

kiterjesztésének érdekében. E népgyűlésre Kosuth Ferencz és több országos képviselő is lejött volna, ámde az országos nagy gyász miatt a népgyűlést elhalasztották.

— **Egy kis halott az orvosnál.** Még mindig megvan népünknek az a rossz szokása, hogy betegség esetén azorvosi segílyt egyáltalán nem, vagy csak már a legválságosabb pillanatok beálltával vesz igénybe. A hét folyamán is beállított egy fiatal menyecske, karján beteg kisdédével dr. Szóbi községi orvos lakásába, hogy a kis beteg gyermekét vizsgálja meg és az orvosnak egy varakozás közti kis időben meghalt gyermeket mutatott. Természetesen segíteni már nem lehetett.

— **Jutalomjáték.** A jelenleg községünkben működő társulatnak starja, Sz. Ujvári Terka szerdán tartja jutalomjátékát és Sudermann világhírű színműve „Otthon“ fog ez alkalommal színre kerülni. Primadonnánk és kedvencünk érdemeit azt hiszem nem kell bővebben méltatnunk, tudja azt Mindszent község színházát látogató közönsége, hogy ki ő! Megérdemli, a pártolást és hogy jutalomjátékán nagyszámúan jelenjünk meg.

— **Bő termés.** Szegvári levelezőnk újságja, hogy Keviczky Ferencz ottani áll. isk. igazgató a napokban Vidá István szegvári lakostól egy szál kukoricaszárat kapott, melyen teljesen kifejlett és megérett hatalmas 6 cső kukorica volt. Ez is a ritkaságok közé tartozik az ilyen szárazságban.

— **Székely fiúk az Alföldön.** Hazafias és dicsőretek a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara azon törekvése, hogy a szegényebb sorsu székely fiukat az alföldre küld, különféle iparágak elsajátítása céljából. A napokban is 118 székely fiút hozott László Gyula kamarai titkár az alföldre kik közül elhelyezett Dorosmán egyet, Szentesen háromat, Makón kettőt, Orosházán egyet, Csabán nyolcotat. Ezekkel egygyütt 120 székely fiút helyeztek már el az alföldön.

**Egy hajó égése a Tiszán.** A Szeged alatt elfolyó Tiszát kíséreties fényvel világította be a mult hét egygyik sötét éjszakáján egy égő hajó. Egy 1200 mázsa kender kékével megrakott hajó — állítólag gyújtogatás következtében — kigyuladt és telyesca rakományával együtt elégett. Csak nagy baj és fáradsággal lehetett a kikötőben fekvő több hajót a tűz pusztításától megmenteni. Sokan nézték ezt a rémes, de nem kevésbé érdekes látványt.

**A csanádmezei alispán és csendőrség.** A csanád megyében gyakran előforduló csendőri tulkapások következtében Mettykó alispán — mint benünket értesítenek — feltűnő rendeletet bocsájtott ki a fősolgabírákhoz, melyben utasítja őket, hogy a csendőrség által eszközölt minden kihallgatás alkalmával a községi előjáróság egy tagja jelen legyen. Minden esetben ha az előjáróságnak akár közvetve, akár közvetlen tudomására jön, hogy a csendőrség a lakosság akár egyik, vagy másik ellen testi sértést alkalmazta, erről a fősolgabírónak azonnal jelentést tenni köteles. Ezen jelentés után a fősolgabíró köteles lessz a szárnyparancsnokságnak és az alispánnak jelentést tenni. Nem szabad a község-ház egyetlen mellék helyiségét sem *magán kihallgatásra* átengedni. A község bolgárait a csendőrség csak a községi előjáróság előleges értesítése után szabad beidézniök.

## Színház.

Lezajlott az e heti műsor is és legnagyobb meglepedésünkre konstatáltuk, hogy itt oly társulattal állunk szemben, milyent Mindszenten láthatni nem volt alkalmunk. A társulatnak majdnem minden egyes tagjára el lehet mondani, hogy kitűnő erő, a repertoír pedig olyan, mely felülmulta minden várakozásunkat. Tehát helyes az általános kritika, melyet anynyiszor hallottunk hangoztatni, hogy bármily sokan legyünk a színházban, mégis kevesen vagyunk ahhoz, hogy e társulat megérdemlett igényeit kielégítsük.

Most pedig általánosságban számoljunk be az egyes estékkel.

Vasárnap *Az ördög mátkája* került színre. Ujvári Terka a czimszerepben megmutatta, hogy az énekesnői helyet is elfogadhatóan be tudja tölteni és méltán részolgált a sűrű tapsra, melyben a szép számmal jelen volt közönség egy öt, mint Szilágyit (Están bá) részesítette. E mellett általános derűtséget keltett Cz. Jankovich

Ida kitűnő alakítása, szóval az egész társulat összejátéka.

Hétfőn: *Mi történt az éjjel* francia bohózatot mulatott a közönség. Színészeink kitettek magukért.

Kedden gyér számú közönség előtt ment *Niobe* és igazán csudálkozunk kell színészeinken, hogy teljesen megfelelkezve a sovány napi kasszáról, oly kedvvel, oly temperamentummal játszottak. Eltekintve a szűk szinpadtól, mely igen megnehezítette színészeink játékát, oly előadást láttunk, hogy bármelyikjünk szivesen álmolta volna végig Dann (Szilágyi) álmát Niobe (Ujvári Terka) társaságában.

Szerdán Csiky Gergely felejthetetlen színműve *Örök törvény* került színre. A jelen volt közönség együtt érezve színészeinkkel sirt, nevetett egyaránt. Ujvári Terka (Sylvia) a közvetlen, szívből fakadó játékaival megragadta és megrikatta még a legkeményebb szívű nézőt is. A többiek pedig mindent elkövettek, hogy primadonnájuk mellett háttérben ne maradjanak, Vára lit (Marcel) kivéve, ki oly unalmasáig lassu tempóban beszélte végig szerepét, hogy nem létezhető angliust mutatott be ezzel.

Csütörtökön Cz. Jankovich Ida színészkedésének 40 éves jubileumául és jutalomjátékául Csiky Nagymamája került színre szép számú közönség előtt.

Adja az ég, hogy 50 éves jubileumát az öt megillető helyen és közönség előtt játszhasza végig.

Ujvári megszokott művészettel személyesítette Márthát, Gró (nyug. ezredes) és Nádudvari (tábori lelkész) kabinet alakítások voltak, Váradit (Tódorka) és Váradinét (Seraphine) ma elemükben voltak.

Szombaton *Folt, a mely tisztit a nemzeti színház nagy port felvert drámája*, ma pedig *a rigóczek*, Kövessi kacagató bohózata kerül színre melyekről jövő számunkban fogunk beszámolni.

## Közgazdaság

### A méhészetről.

Irta: Lovass Jenő.

Az első pár szemközti vésés az aljdeszkától számítva 20 és fél centiméter, a második pár vésés az aljdeszkától számítva 40 centiméter és a harmadik pár vésés az aljdeszkától számítva 60 centiméter.

Az oldalrészek szélessége 1 centiméter, mélysége pedig 6 milliméter. Közönséges kaptárak gyékény és zsubból készülnek, de ezeket csakis szükségből használjuk.

Márczius második felében, József-nap táján midőn már a napnak sugarai melegebbek, a méhek is hozzá kezdenek munkájukhoz. Első dolguk a tisztító repülés, ilyenkor a tél folytán bennük összegyűlt bélsárt ürítik ki. A mint a természet halad, ugy haladnak ők is munkájukkal és szorgalmasan hordják a vizet a fiasítás tápanyagának elkészítéséhez, miért is el ne mullasszuk azt, hogy számukra vizet kell tenni a méhes elébe.

Hogy ezen vízhez szoktassuk, ajánlatos tavaszkor az itatásra szánt edénybe kevés higított mézet tenni, ezután már biztosan ezen edényből szerzik be a szükséges vizet. Az itató edénybe mohát, vagy csupot teszünk.

Első kirepülés után minden egyes családot megvizsgálunk és hol az anya el nem halt, nyugodtságot találunk, hol pedig az anya elhalt, ott nyughatatlanságot fogunk tapasztalni.

Az anyátlanságot észre lehet venni még az általános szomorokodásról, téletlenségéről, itt-ott látunk csak közülök himport hordani és a kirepült méhek visszatérve egyenesen nem repülnek a kaptárba, hanem a röpdeszkán tartózkodnak.

Ha ezen jelenségek után meggyőződünk az anyátlanságról, rögtön segíteni kell rajtuk, még pedig ha lehet anya adással, ha ezt nem tehetnénk, akkor az anyátlan és egy anyával bíró kas száját közvetlen egymással szembe állítunk, ugy, hogy a röplyukak összeérjenek, melyekre kevés mézet teszünk, az anyátlan méhek biztosan át fognak húzódni a másik kasba.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

**Diamant Manó.**

Nyomatott Weisz Ignác könyvnyomdájában Mindszenten